

религията произлизат от митовете и социализъмът — от утопията. Космополитизъмът е утопия на интернационализма. Вторият съзнателно и енергично реализира основа, което първият е схващалъ неопределено, по пътя на чувствата. Класицитет на фалософията и поезията от XVIII-я в. ни проповедваха космополитизъма; класицитет на политиката като Mazzini, Cavour и Bismarck реализираха национализма във държавите на сръдна Европа; класицитет на физическите и техническите науки, като Stefenson, Bell, Edison, Marconi, Zeppelin, които преобразиха съдствата за съобщения между народите, ни дадоха интернационализма.

Космополитизъмът е сентиментален сън, сънуванъ отъ всички поети и философи. Да се претопятъ типови, расови, всъкакви различия, да растатъ и се развиватъ хората само по единъ типъ, да сѫ тъждествени, да сѫ едно и сѫшо! За да се дойде до интернационализма, тръбаше да се мине презъ национализма, т. е. презъ разграничението на народите, осъзнаването имъ въ тъхните рамки и особености и сплотяването имъ едни съ други, като всички си запазватъ своята физиономия и характеръ. Този толкова крупенъ социаленъ феноменъ тръбва най-отчетливо да изразява основния социаленъ законъ, изразенъ между другите, съ особена убедителност отъ G. De Greef: „диференциация и координация“. Колкото и да е възвишена мечтата за единното човѣчество, тя остава безплоденъ сънъ, ако не се мине по пътя на опредѣленото въ расовите и други особености, което се осъществява чрезъ национализма. Единъ съвременъ социологъ казва: